



## Samenvatting

Het college heeft ingestemd met de keuze voor bronscheiding als inzamelmodel voor PBD (Plastic verpakkingen, Blik, Drankenkartons) per 1 januari 2022. Vanaf die datum verandert voor alle Limburgse gemeenten het inzamel- en recyclingsysteem voor PBD. Waar gemeenten nu verantwoordelijk zijn voor inzamelen, overslaan, sorteren en vermarkten van PBD, stappen ze over naar enkel het inzamelen van PBD. Individuele gemeenten moeten vóór 1 oktober a.s. doorgeven voor welk soort inzameling ze daarbij kiezen: bronscheiding, nascheiding, of een hybride model. Het college kiest voor bronscheiding, omdat dat het beste past bij de Maastrichtse situatie.

Voor de inwoners verandert er (voorlopig) niets: inzameling van PBD blijft plaatsvinden bij de milieuperrons en bij de milieuparken. Gekoppeld aan dat model nemen we wel maatregelen om de kwaliteit van het door inwoners aangeboden PBD te verbeteren. En onderzoeken we opties om de PBD-inzameling en -recycling voor de langere termijn houdbaar en duurzaam te houden in Maastricht.

## Beslispunten

1. Instemmen met de keuze voor bronscheiding als inzamelmodel voor PBD per 1 januari 2022.
2. Instemmen met het (bijgevoegde) ingevulde keuzeformulier PBD-model voor Nedvang. En dit laten ondertekenen door de burgemeester.

## Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 28 september 2021:

Conform.



## 1. Aanleiding

Per 1 januari a.s. veranderen de Limburgse gemeenten van inzamel- en recyclingsmodel voor PBD (Plastic verpakkingen, Blik en Drankenkartons)<sup>1</sup>. De gemeenten beperken zich vanaf dat moment tot inzamelen van PBD, daar waar hun takenpakket op dit moment veel ruimer is (ook overslaan, sorteren, vermarkten van PBD). Bij dat nieuwe model moeten de individuele gemeenten vóór 1 oktober a.s. een keuze maken tussen drie manieren van inzameling: bronscheiding (de inwoner scheidt zelf het PBD en levert dat apart aan), nascheiding (inwoners leveren ongescheiden restafval met PBD in en een bedrijf haalt achteraf het PBD uit het restafval), of een hybride model (delen van de gemeente bronscheiding, delen van de gemeente nascheiding).

## 2. Context

In het kader van de landelijke raamovereenkomst verpakkingen organiseert en financiert de verpakkingsindustrie - verenigd in de stichting Afvalfonds Verpakkingen - een systeem om het door hen geproduceerde verpakkingsmateriaal zo veel mogelijk te recyclen. Gemeenten hebben in dat systeem een belangrijke rol: tegen betaling (via een landelijk vergoedingensysteem) zijn zij verantwoordelijk gemaakt voor bepaalde taken in de keten van inzameling en recycling van PBD. Bij de start in 2013/2014 werd er door de gemeenten gekozen voor een 'ketenregie-model': de gemeenten zamelen in, maar nemen ook de verantwoordelijkheid op zich voor overslaan, sorteren en vermarkten van PBD. Die uitgebreidere rol heeft in de afgelopen jaren de nodige problemen opgeleverd: het is een complexe afvalstroom met veel onzekerheden en financiële risico's. In 2020 is de landelijke raamovereenkomst 'opengebroken' en zijn nieuwe afspraken gemaakt. Daarbij is onder andere de mogelijkheid geopend voor gemeenten ook andere - meer beperkte - rollen op zich te nemen.

## 3. Gewenste situatie

In Limburg is de verantwoordelijkheid voor overslaan, sorteren en vermarkten van PBD via een aanbesteding weggezet bij de firma Van Scherpenzeel (later overgenomen door Veolia). Die aanbesteding is voorbereid door ASL: de vereniging Afval Samenwerking Limburg, waar onze gemeente lid van is. De contracten zijn individueel afgesloten door de gemeenten.

Het contract met Veolia loopt per 1 januari 2022 af. Voor de zomervakantie hebt u - op advies van ASL - ingestemd met het niet verlengen van het Veolia-contract per die datum en met een overstap naar een model waarbij de gemeente enkel nog verantwoordelijk is voor inzamelen van PBD. De

<sup>1</sup> Wij korten dat sinds kort af tot PBD (op basis van een nieuwe landelijke tenaamstelling). Veel partijen gebruiken nog de meer ingeburgerde afkorting PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons).



keuze om te stoppen met het huidige model is met name ingegeven door genoemde risico's die de gemeenten lopen (zo is ook in de afgelopen periode gebleken).

Om invulling te geven aan dat nieuwe, minder risicovolle model is besloten - via bemiddeling en voorbereidend werk van ASL - rechtstreeks een verbintenis aan te gaan met het Afvalfonds Verpakkingen. Wij zamelen in en dragen het PBD bij een regionaal acceptatiepunt over aan het Afvalfonds, die vervolgens zorgt voor overslag, sortering en vermarkten.

Nedvang, het uitvoeringsorgaan van het Afvalfonds, heeft ons daartoe een keuzeformulier gestuurd. De Limburgse gemeenten moeten vóór 1 oktober a.s. aangeven voor welke soort inzamelmodel ze kiezen (daar hangen namelijk andere verwerkingsstappen en andere vergoedingen aan vast): bronscheiding, nascheiding of een hybride model. Vervolgens gaat Nedvang de regionale acceptatiepunten organiseren, zodat we daar per 1 januari a.s. ons PBD naar toe kunnen brengen.

Om een afgewogen keuze te kunnen maken tussen de mogelijke opties, is de afgelopen maanden een onderzoek uitgevoerd door een gespecialiseerd adviesburo, begeleid door afvalambtenaren van Beleid & Ontwikkeling en van Stadsbeheer. Het adviesburo (De Afvalspiegel) komt samengevat tot de conclusie dat het voor Maastricht aan te raden is om:

- per 1 januari 2022 in te zetten op continuering van de bestaande (bronscheidings-)systematiek van PBD-inzameling via de bestaande 56 milieuperrons en de milieuparken. Waarbij wel (deel)afkeur van PBD gemonitord wordt en aanvullende maatregelen voorbereid worden die waar nodig ingezet kunnen worden ná het aanbieden van gescheiden PBD door de inwoners (o.a. de optie van een bewerkingsslag van ingezameld PBD, voordat het ter recycling wordt aangeboden aan het Afvalfonds; of - mocht een dergelijke bewerkingsslag onvoldoende helpen - een tijdelijke overstap naar het rechtstreeks aanleveren van het door inwoners apart aangeboden PBD aan het Afvalfonds, om het elders te laten nascheiden).
- voor de middellange termijn onderzoek te doen naar een (bronscheidings-)optie van huis-aan-huis-inzameling via PBD-zakken (1x per twee weken, waarbij voor klein-behuisden naar maatwerkoplossingen wordt gekeken). Dat lijkt, mits haalbaar/betaalbaar, de meest passende en houdbare oplossing voor Maastricht. Aangeraden wordt bij de besluitvorming om daar eventueel toe over te gaan ook de ervaringen van punt 1 mee te nemen (als de bestaande aanpak via milieuperrons/milieuparken, al dan niet met flankerende maatregelen, continueerbaar is, valt te overwegen om het bij dat systeem te laten).

Bij bovenstaand advies speelt een belangrijke rol dat de kwaliteitseisen van PBD verscherpt zijn. In een landelijk protocol staat dat PBD voor maximaal 15% vervuild mag zijn. De praktijk in Nederland



is dat veel gemeenten met substantieel hogere vervuilingpercentages te maken hebben. Waarbij ook nog eens de vervuilingcijfers van gemeenten met ondergrondse containers (o.a. onze gemeente) negatief uitsteken boven gemeenten die met PBD-zakken huis aan huis inzamelen. Welke vorm van inzameling je ook kiest, er is werk aan de winkel voor gemeenten: de vervuilingcijfers moeten omlaag. Anders dreigt én dure (deel)afkeur én wordt PBD verbrand in plaats van gerecycled (terwijl veel goedwillende inwoners dat PBD apart hebben aangeboden om te recycleren). Om daar actief op te sturen starten we in het 4<sup>e</sup> kwartaal van dit jaar met een communicatiecampagne rond PBD (een landelijk ontwikkelde PBD-campagne, toegespitst op de Maastrichtse situatie). Ook bereiden we een handavingsplan voor, waarbij we waar nodig V&L kunnen inzetten voor preventief, coachend en/of repressief optreden.

De genoemde optie voor een bewerkingsslag op het door inwoners apart aangeboden PBD bij milieuperrons/milieuparken wordt op dit moment nader uitgewerkt. Dat houdt in dat we het door inwoners aangeboden PBD proberen te ontdoen van stoffen vóórdat we het ter acceptatie aanbieden aan het Afvalfonds. Ook zou een dergelijke bewerking na (deel)afkeur bij het acceptatiepunt mogelijk een optie kunnen zijn. Het is echter alleen mogelijk om machinaal grote stoffen te verwijderen, zoals grote rollen plastic-folie, zeil, of bv. een kunststof zwembadje. Hetgeen overigens wel belangrijk kan zijn: het landelijke acceptatie-protocol gaat namelijk uit van een visuele controle op de vervuiling. Uit twee proeven van ons PBD in 2020 en 2021 bleek - bij toepassing van het landelijke protocol - dat het PBD visueel geaccepteerd zou worden. Terwijl uit detail-sorteeranalyses bleek dat diezelfde partijen substantieel hoger vervuild waren dan de landelijke norm van maximaal 15%. Ons is er, net als het Afvalfonds Verpakkingen, natuurlijk ook veel aan gelegen dat het aangeleverde PBD goed gerecycled kan worden. Dus met 'alleen een visuele acceptatie' mogen we op de middellange termijn niet tevreden zijn. Temeer daar de huidige visuele acceptatie landelijk ter discussie staat in het overleg tussen Rijk, VNG en het Afvalfonds Verpakkingen. Vandaar dat we ook zo veel mogelijk in het werk zullen stellen om de kwaliteit van het PBD te verbeteren. Communicatie en handhaving zal daarbij helpen, maar er zal meer nodig zijn. De verbeteringslag zal enige tijd kosten.

De keuze voor bronscheiding is ingevuld op bijgaand keuzeformulier. Dat formulier moet vóór 1 oktober, door de burgemeester ondertekend, worden gezonden aan Nedvang.

Op het formulier wordt ook een voorkeur uitgesproken voor een regionaal acceptatiepunt in Maastricht (Beatrixhaven). De kans is groot dat dat ook door Nedvang gehonoreerd zal worden (onder de huidige regeling voeren we PBD af naar een overslagstation van Veolia in Hoensbroek).



Met de buurgemeenten Meerssen en Valkenburg aan de Geul heeft - in het kader van de nauwe afvalsamenwerking - afstemming plaatsgevonden. Zij stellen aan hun colleges ook voor om te kiezen voor bronscheiding. Beide gemeenten zamelen op dit moment met PBD-zakken huis aan huis in en blijven dat ook doen (ook daar is, zij het in mindere mate dan bij ons, sprake van kwaliteitsproblemen; zij zullen eveneens de landelijke PBD-communicatiecampagne gaan inzetten). Beide gemeenten pleiten in het keuzeformulier voor een regionaal acceptatiepunt in Maastricht. Vanuit de GR Geul en Maas (die PBD inzamelt op haar vier regionale milieuparken) wordt een soortgelijke reactie voorbereid.

**4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid.**

Recycling van grondstoffen (waaronder PBD) uit huishoudelijk afval is goed voor het milieu.

**5. Effect op de openbare ruimte**

Niet van toepassing.

**6. Personeel en organisatie**

Niet van toepassing.

**7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)**

Niet van toepassing.

**8. Financiën**

ASL heeft bij de eerdere besluitvorming aangegeven dat de overstap van het huidige inzamel- en recyclingsmodel naar het nieuwe inzamel- en recyclingsmodel budgettair neutraal zal kunnen verlopen. Waarbij de financiële risico's voor de gemeenten in het nieuwe model (alleen inzamelen) aanzienlijk zullen dalen. ASL heeft er echter wel op gewezen dat - bij alle modellen (dus oud en nieuw) - rekening moet worden gehouden met de strenge landelijke acceptatienormen. Daar zitten financiële risico's aan vast (dure afkeur). In de afvalbegroting 2022, opgenomen in de gemeentebegroting 2022 (die binnenkort aan college en raad zal worden voorgelegd), is daarom voorzichtigheidshalve financieel rekening gehouden met een afkeur van een kwart van het Maastrichtse PBD-aanbod in 2022. In de praktijk proberen we uiteraard de afkeur te beperken.

Hoewel de inzameling 'buiten' niet verandert, zijn er 'binnen' (financieel-administratief) wel veranderingen aan de orde. Omschakeling naar het nieuwe systeem betekent een ingrijpende wijziging van het vergoedingensysteem voor PBD. Dat is reeds verwerkt in de afvalbegroting 2022



c.q. in de gemeentebegroting 2022. In die begroting zult u zien dat per saldo de PBD-inzameling en -recycling over 2022, vergeleken met de begroting 2021, meer gaat kosten. Dat is niet zozeer een afwijking van bovenstaande ASL-verwachting (budgettaire neutraliteit), maar meer een gevolg van a. het inboeken van bovengenoemd risico voor PBD-afkeur; en b. een gevolg van het begroten van met name PBD-opbrengsten in de afgelopen jaren. Landelijk zijn er al geruime tijd discussies over vergoedingen in het PBD-systeem (bepaalde afrekeningen over de jaren 2017 en 2018 zijn pas eind 2020/begin 2021 landelijk bepaald en gefactureerd; afrekeningen over 2019, 2020 en 2021 moeten nog komen). En met contractpartner Veolia hebben de Limburgse gemeenten al enige tijd een juridische bodemprocedure lopen over diverse vergoedingen (waarschijnlijk volgt daar volgend jaar een oordeel over van de rechter). Genoemde risico's zijn wel benoemd, maar - achteraf gezien - onvoldoende vertaald in hogere kostenramingen en voorzichtigere opbrengstramingen in de gemeentebegrotingen van de afgelopen jaren. In de begroting 2022 is PBD reëel begroot, op basis van bekend zijnde cijfers van het nieuwe inzamel- en recyclingsmodel. Genoemde punten a en b verklaren het verschil in het saldo voor PBD tussen begroting 2021 en begroting 2022. Dit verschil is een belangrijke factor voor de substantiële verhoging van de afvalstoffenheffing 2022 t.o.v. de afvalstoffenheffing 2021, die aan de orde komt bij de behandeling van de gemeentebegroting 2022.

#### **9. Aanbestedingen**

Niet van toepassing.

#### **10. Participatie tot heden**

Niet van toepassing.

#### **11. Voorstel**

1. Instemmen met de keuze voor bronscheiding als inzamelmodel voor PBD per 1 januari 2022.
2. Instemmen met het (bijgevoegde) ingevulde keuzeformulier PBD-model voor Nedvang. En dit laten ondertekenen door de burgemeester.

#### **12. Uitvoering, evaluatie en vervolg**

Na inzenden van het keuzeformulier aan Nedvang zal Nedvang namens het Afvalfonds vóór 1 januari a.s. het regionale acceptatiepunt PBD gaan inrichten, inclusief verdere organisatie van de recycling.

Wij zijn bezig met het voorbereiden van de communicatiecampagne, het handhavingsplan, de bewerkingsslag van apart ingezameld PBD en het onderzoek naar de inzameloptie voor de middellange termijn.